

Dosarul nr. 2ra-458/2022
2-19195068-01-2ra-07042022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (N. Arabadji)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (M. Guzun, I. Dutca, A. Malii)

Î N C H E I E R E

22 iunie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecători

Dumitru Mardari
Mariana Pitic
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Ministerul Educației și
Cercetării al Republicii Moldova,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către
Romanciuc Natalia împotriva Ministerului Educației și Cercetării al Republicii
Moldova privind încasarea prejudiciului material și moral,

împotriva deciziei din 27 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 05 decembrie 2019, avocatul Constantin Lazari, în interesele Nataliei
Romanciuc a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului
Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova (în prezent Ministerul
Educației și Cercetării), solicitând anularea ordinului nr.271-p din 13 octombrie
2014, emis de Ministerul Tineretului și Sportului (în prezent Ministerul Educației
și Cercetării), încasarea prejudiciului material pe întreaga perioadă cât nu a fost
încadrată în câmpul muncii și nu a activat, începând cu 14 octombrie 2014 până la
data adoptării hotărârii de către instanța de judecată, a prejudiciului moral în
mărime de trei salarii de funcție pentru încălcarea legislației de către organul de
urmărire penală și nedorința benevolă de executare a hotărârii definitive a instanței
de judecată de către Ministerul Educației, Culturii și Cercetării.

În motivarea acțiunii, a invocat că datorită concursului activ al Ministerului
Tineretului și Sportului în privința reclamantei a fost ilegal pornită o cauză penală
pe art. 361 alin. (2) lit. b) din Codul penal. La solicitarea procurorului Procuraturii
sect. Buiucani, mun. Chișinău, Igor Demciucin, la 13 octombrie 2014, a fost emis
ordinul nr. 271-r cu privire la suspendarea provizorie din funcție a reclamantei,
semnat de ministrul Octavian Bodișteanu.

Prin sentința din 23 ianuarie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani,
Romanciuc Natalia a fost achitată.

Prin decizia din 08 octombrie 2019 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, a fost respins ca nefondat apelul acuzatorului de stat declarat împotriva sentinței, fiind menținută fără modificări sentința din 23 ianuarie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani. Decizia instanței de apel a rămas executorie din momentul pronunțării, fapt menționat expres în decizia adoptată.

La 15 octombrie 2019, a depus cerere privind restabilirea în funcția de director al școlii sportive specializate caiac-canoe, anexând decizia din 08 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

La 29 noiembrie 2019, a primit un răspuns prin care inițial s-a respins cererea înaintată, invocându-se prevederile art. 153 din Codul educației. Or, reclamanta a fost angajată în funcția de director a școlii conform legislației în vigoare la momentul angajării, pe o perioadă nedeterminată de timp.

Prin ordinul nr. 358-p din 05 februarie 2020 cu privire la stabilirea salariului reclamantei, cu începere de la 30 ianuarie 2020, aceasta a revenit în funcția de director al școlii sportive, cu salariul de bază, lunar, în mărime de 8 740 de lei.

La 08 iulie 2020, Romanciuc Natalia a depus cerere de concretizare a cerințelor prin care a solicitat încasarea prejudiciului material doar pe perioada 15 octombrie 2019 – 29 ianuarie 2020 în mărime de 30 590 de lei și a prejudiciului moral în sumă de 8 740 de lei.

Ulterior, reclamanta a prezentat calculul prejudiciului material, argumentând că Ministerul Educației și Cercetării nu a executat decizia Curții de Apel Chișinău din 18 octombrie 2019 până la 29 ianuarie 2020 și pentru această perioadă i s-a cauzat prejudiciul material pe o durată de 104 zile. Invocând că salariul de bază fiind de 8 740 lei, astfel salariul pentru o zi constituind 291,33 de lei. Astfel, în octombrie 2019 i s-au calculat/achitat - 13 zile, în noiembrie și decembrie 2019 - două luni și în ianuarie 2020 - 29 zile, iar în total, trei luni și 14 zile, respectiv prejudiciul material constituind 30 298,62 de lei.

Reclamanta a solicitat încasarea prejudiciului material pentru perioada 18 octombrie 2019 - 29 ianuarie 2020 în sumă de 30 298,62 de lei, prejudiciul moral în sumă de 8 740 de lei și cheltuielile de judecată în sumă de 1 000 de lei.

Prin hotărârea din 16 martie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, cererea de chemare în judecată înaintată de Romanciuc Natalia a fost admisă parțial.

S-a încasat de la Ministerul Educației, Culturii și Cercetării în beneficiul Nataliei Romanciuc cu titlu de despăgubire prejudiciul moral în sumă de 5 000 de lei și cheltuielile de judecată prin compensarea, proporțional părții admise, prin compensarea cheltuielilor pentru asistența juridică în sumă de 300 de lei, în total suma de 5 300 de lei.

În rest, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 02 aprilie 2021, Romanciuc Natalia, a declarat apel prin care a solicitat admiterea cererii de apel, casarea hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei hotărâri noi prin care să fie admisă integral cerere de chemare în judecată.

Prin decizia din 27 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul declarat de Romanciuc Natalia, s-a casat hotărârea din 16 martie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru și s-a emisă o hotărâre nouă prin care s-a admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Romanciuc Natalia.

S-a încasat de la Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, în beneficiul

Nataliei Romanciuc suma de 24 763,32 de lei, cu titlu de prejudiciu material, suma de 8 740 de lei, cu titlu de prejudiciu moral și suma de 2 000 de lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică în prima instanță și instanța de apel, în total suma de 35 503,32 de lei.

În rest, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că, potrivit ordinului ministrului Corneliu Popovici nr. 97-p din 28 ianuarie 2020 Romanciuc Natalia a fost restabilită în funcția de director al școlii sportive specializate caiac-canoe, mun. Chișinău, cu începere de la 30 ianuarie 2020, însă decizia Curții de Apel Chișinău, fiind definitivă și executorie din data pronunțării deciziei motivate și anume din 05 noiembrie 2019. Astfel, în cazul restabilirii la locul de muncă a salariatului suspendat nelegitim din serviciu, angajatorul, în cazul dat Ministerul Educației, Culturii și Cercetării avea obligația să repare prejudiciul cauzat acestuia, urmând a fi încasată suma de 24 763,32 de lei (7 574,66 de lei - 26 zile luna noiembrie + 8 740 de lei - 31 zile luna decembrie + 8 448, 66 de lei - 29 zile luna ianuarie), cu titlu de despăgubire pentru întreaga perioadă de absență forțată de la muncă începând cu data de 05 noiembrie 2019 până la 29 ianuarie 2020.

Instanța de apel a conchis că, capătul de cerere privind încasarea prejudiciului moral este întemeiat deoarece suspendarea contractului de muncă cu reclamanta/apelantă evident a atras după sine încordare psihică, retrairi, stare de stres. Or, ultima a indicat că pârâtul în mod intenționat discriminatoriu, contrar principiilor legalității și neretroactivității, fără a deține careva temeieri juridice, interpretând în mod eronat prevederile legale, nu a dorit pe o perioadă de peste 3 luni să execute hotărârea de judecată definitivă, prin care ultima a fost achitată.

Instanța de apel a estimat prejudiciul moral în mărimea solicitată, adică a unui salariu mediu lunar, încasând cu titlu de compensare a prejudiciului moral în beneficiul Nataliei Romanciuc suma de 8 740 de lei.

Instanța de apel a stabilit că potrivit ordinilor de plată Romanciuc Natalia a suportat cheltuieli de judecată compuse din cheltuieli pentru serviciile de asistență juridică în sumă de 2 000 de lei. Astfel, având în vedere prevederile art. 96 alin. (1) și (11) din Codul de procedură civilă și faptul că Ministerul Educației, Culturii și Cercetării a pierdut procesul, instanța a încasat din contul ultimului în beneficiul Nataliei Romanciuc, cheltuielile pentru plata serviciilor de asistență juridică în sumă de 2 000 de lei.

La 18 martie 2022, Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova, a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 27 octombrie 2021, prin care a solicitat casarea deciziei instanței de apel, cu menținerea în vigoare a hotărârii instanței de fond.

În motivarea recursului a invocat că instanța de apel a aplicat eronat normele dreptului material și procesual și a interpretat în mod eronat legea. Aprecierea probelor a fost superficială, fără a se lua în considerare poziția instanței de fond.

Menționează recurentul că instanța de apel a apreciat greșit circumstanțele expuse la materialele cauzei, prin neaplicarea legii care trebuia să fie aplicată și care este în legătură de cauzalitate directă cu materialele cauzei și anume prevederile Codului muncii în materie de suspendare a raporturilor de muncă și art. 153 alin. (1) din Codul educației, a avut ca consecință o serie de încălcări de ordin procedural care au dus la soluționarea greșită a pricinii.

A mai invocat recurentul că instanța de apel a apreciat arbitrar probele, prin faptul că nu a luat în considerare că Romanciuc Natalia nu a depus Ministerului Educației și Cercetării cerere de reluare a activității, chiar și după ce a fost informată despre faptul că după suspendarea raporturilor de muncă urmează a fi aplicată procedura de reluare a activității, nu și restabilirea care intervine în cazul întreruperii raporturilor de muncă.

Consideră că, ordinul Ministerului Educației și Cercetării nr. 97-p din 28 ianuarie 2020 cu privire la personal, la care face referire instanța de apel, a constituit o opțiune a ministerului de a decide continuarea raporturilor de muncă cu Romanciuc Natalia.

La 07 aprilie 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimatului copia cererii de recurs depusă de către Ministerul Educației și Cercetării, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f.d. 204).

La 14 aprilie 2022, avocatul Constantin Lazari, în interesele Nataliei Romanciuc, a depus referință la cererea de recurs depusă de Ministerul Educației și Cercetării, prin care a solicitat declararea recursului ca fiind inadmisibil, cu menținerea în vigoare a deciziei instanței de apel.

Cu referire la termenul de declarare a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei la 27 octombrie 2021. Decizia motivată a fost expediată participanților la proces, prin intermediul poștei electronice, la data de 11 februarie 2022 (f.d. 182)

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Astfel, instanța de recurs constată că Ministerul Educației și Cercetării, s-a conformat prevederilor legale, declarând recurs la 18 martie 2022, împotriva deciziei instanței de apel, în termenul stabilit de lege.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Examinând temeiurile recursului completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține, că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei recurate or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicite admise (Golder împotriva Regatului Unit, p.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (a se vedea Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helters c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat de către Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 270, 433 lit. a), 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecători

Mariana Pitic

Victor Burduh